



**ČESKÁ REPUBLIKA**

**Česká školní inspekce**

**Moravskoslezský inspektorát - oblastní pracoviště**

---

---

# **INSPEKČNÍ ZPRÁVA**

**Speciální školy pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12**

**Dostojevského 12, 746 01 Opava**

**Identifikátor školy: 600 026 761**

**Termín konání komplexní inspekce: 5. - 8. listopad 2001**

|                  |                   |
|------------------|-------------------|
| <b>Čj.</b>       | 141 379/01-005136 |
| <b>Signatura</b> | kn5zv211          |

## CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Speciální školy pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12, zabezpečují vzdělávání, rehabilitaci i výchovnou péči žákům základní, zvláštní, pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy s tělesnými a kombinovanými vadami. Dle rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení sdružují šest součástí, kterými jsou:

1. Pomocná škola pro tělesně postižené,
2. školní družina,
3. školní jídelna,
4. Speciální základní škola pro tělesně postižené,
5. zvláštní škola pro tělesně postižené,
6. přípravný stupeň pomocné školy pro tělesně postižené.

Výuka a rehabilitace probíhá v rekonstruované budově na ulici Dostojevského č.12 a na odloučeném pracovišti v Chuchelné, kde byly zřízeny dvě třídy a jedno oddělení školní družiny pro žáky s vývojovým a pouřazovým postižením, kteří jsou na léčení v rehabilitačním ústavu Chuchelná.

Výukou na základním pracovišti prolíná rehabilitační péče, kterou smluvně zajišťuje nestátní zdravotnické zařízení „Rehabilitační a léčebné centrum, s.r.o., Englišova 526“, Opava. Prostory a vybavení určené k rehabilitaci (masážní sál, vodoléčebný sál, chůzový bazén a posilovna) jsou majetkem školy. Pro výuku i relaxační činnosti je k dispozici i školní zahrada. Cílová kapacita školy je 81 žáků .

## HODNOCENÍ PRŮBĚHU A VÝSLEDKŮ VZDĚLÁVÁNÍ

### Český jazyk

Předmět je vyučován podle vzdělávacího programu základní škola a podle vzdělávacího programu zvláštní školy. Výuka byla sledována ve třídách základní a zvláštní školy. Přidělené týdenní časové dotace předmětu odpovídají učebním plánům uvedených vzdělávacích programů. Kontrolou tematických plánů a třídních knih bylo zjištěno, že členění učiva do jednotlivých ročníků je v souladu s učebními osnovami. Žáci se specifickými vývojovými poruchami učení mají v rámci zájmového útvaru zabezpečenu reedukaci.

Stanovené výukové cíle vycházely ze znalosti psychologické, speciálně pedagogické i lékařské diagnostiky žáků a odpovídaly aktuálnímu složení tříd. Kvalitní bezprostřední příprava učitelů na vyučování respektovala skutečnost, že ve třídách jsou vyučováni žáci s různým stupněm postižení, různých ročníků, podle odlišných vzdělávacích programů i podle individuálně stanovených výchovně vzdělávacích plánů.

Výuku zabezpečuje osm vyučujících. Jedna nesplňuje podmínky odborné a pedagogické způsobilosti (v současné době si požadovanou způsobilost doplňuje studiem na vysoké škole). Všechny vyučující svou pedagogickou tvořivostí spoluvytváří zcela mimořádně kvalitní personální podmínky výuky. Podle potřeby pomáhali pedagogům ve vyučovacích hodinách asistenti.

Vyučování probíhalo v kmenových třídách, které jsou vybaveny účelným, speciálním školním nábytkem pro žáky s tělesným postižením. Místnosti jsou esteticky zařízeny a odpovídají

psychohygienickým požadavkům. Ve všech třídách je dostatek učebních pomůcek, didaktická technika a počítač, který je napojen na síť Internet. Učitelé k výuce využívají také učitelkou i žákovskou knihovnu.

Organizace hodin odpovídala individuálním zvláštnostem žáků i stanoveným výukovým cílům. Stavba hodin byla promyšlená, učební činnosti se často střídaly a respektovaly aktuální možnosti a potřeby žáků. Ve všech sledovaných hodinách byla dominantní individuální práce, která vycházela z obecných i speciálně pedagogických zásad. Učivo bylo přiměřeně náročné. Při činnostech verbální i neverbální povahy učitelé uplatňovali kombinaci reedukačních a kompenzačních metod.

Učební pomůcky i speciální učební pomůcky (např. elektrické psací stroje, bzučák) byly využívány účelně. Ve všech sledovaných hodinách pracovali žáci s počítačovými výukovými programy, které byly využity především při opakování a procvičování gramatiky. Velkou pozornost věnovali vyučující grafickému projevu žáků s využitím alternativních způsobů (psaní hůlkovým písmem, na elektrickém psacím stroji, na počítači). Rozvoji koordinace pomáhalo i spojení grafického projevu se slovním projevem. Organizace výuky (relaxační chvilky, pitný režim, individuální pracovní tempo) plně odpovídala psychohygienickým požadavkům.

Motivace vycházela ze znalosti individuálních zvláštností žáků i jejich rodinného prostředí. Využívala mezipředmětových vztahů, aktualizace učiva i životních zkušeností žáků. Provázela všechny změny učebních činností a udržovala žáky v neustálém zájmu o práci. U žáků vzdělávaných podle osnov základní školy byly otázky při opakování a procvičování zaměřeny na aplikaci učiva, u žáků vzdělávaných podle osnov zvláštní školy byly zaměřeny na pamětní zvládnutí učiva. Při řešení úkolů byla žákům poskytována učiteli a asistenty přiměřená pomoc.

Výsledky učení byly průběžně vyhodnocovány a učitelé prováděli korekční postupy. Při samostatné práci byli žáci vedeni k sebekontrolě, sebehodnocení a spolupráci při řešení úkolů. Hodnocení výkonu učitelů bylo zdůvodněné, pouze pozitivní, oceňovalo a respektovalo snahu a dispozice jednotlivých žáků. Klasifikace měla motivující charakter. Zohledňovala typ postižení, stupeň postižení i žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Po domluvě se zákonnými zástupci je využíváno známek, slovního i kombinovaného hodnocení.

Interakce byla založena na vzájemném porozumění, respektování a toleranci. Ve většině sledovaných hodin byla patrná silná citová vazba mezi všemi účastníky vyučovacího procesu. Žáci měli dostatek prostoru pro vyjádření svých názorů, které byly cíleně rozvíjeny a usměrňovány. Rozvoj komunikativních dovedností žáků provázela všechny složky českého jazyka. Úroveň verbální i neverbální komunikace vyučujících byla vynikající a výrazně pozitivně ovlivňovala psychosociální klima tříd.

### ***Úroveň výuky českého jazyka je hodnocena jako vynikající.***

#### **Matematika**

Výuka byla sledována ve třídách základní školy, zvláštní školy a ve třídách, kde byli žáci základní a zvláštní školy. Vzhledem k počtům žáků v jednotlivých ročnících jsou vyučováni ve třídách žáci dvou i tří ročníků s různými stupni kombinovaných postižení. Vyučující mají vypracovány tematické plány, které jsou v souladu s učebními osnovami vzdělávacích programů. Pro žáky s těžším kombinovaným postižením mají učitelé vytvořeny individuální výchovně vzdělávací plány, které vycházejí z podrobné diagnostiky postižení. Individuální vzdělávací plány jsou konkrétní se stanovenými výukovými cíli, s určenými metodami k jejich dosažení. Tyto plány jsou schváleny rodiči.

Učebny jsou pro výuku vhodně vybaveny, vzhledem k imobilitě některých žáků jsou ve všech prostorách provedeny bezbariérové úpravy. Žákovský nábytek je uzpůsoben fyziologickým

potřebám žáků, vybavení ostatním nábytkem, didaktickými pomůckami i estetická úroveň učeben a ostatních prostor je vynikající. Vyučující mají k dispozici moderní učební pomůcky, obrazový materiál, kalkulátory, psací stroje pro žáky s omezenými možnostmi psaní, v každé třídě je osobní počítač s výukovými programy. Doplňkovým materiálem jsou ilustrace, modely, předměty praktické potřeby a pracovní listy, které si vyučující dělají sami. Příprava vyučujících na hodiny je vzhledem ke skladbě žáků velmi náročná. Při pohovorech s učiteli a na základě pozorování při hospitacích je zřejmé, že vyučující dokonale znají možnosti jednotlivých žáků a jsou obeznámeni s jejich rodinným prostředím. Všichni jsou v každodenním styku s rodiči žáků. Při vyučování matematice byla na část hodiny přítomna i vychovatelka, která se věnovala žákovi, pro kterého byly připraveny příklady k procvičování. Byly využity učebnice a pracovní sešity schválené MŠMT ČR. Ve všech sledovaných hodinách měli vyučující předem připraveny příklady na tabuli.

Ve všech hodinách byly stanoveny cíle, výuka byla účelně řízená, organizace vycházela z individuálních opotřeb žáků s přihlédnutím k jejich unavitelnosti a zdravotním možnostem. Učitelky měly rozvrženou práci pro jednotlivé skupiny žáků podle ročníků i individuální činnosti pro žáky s individuálním plánem. O kvalitě organizace svědčí efektivní využívání času.

Struktura vyučovacích hodin byla pestrá. Metody i organizační formy byly voleny podle probíraného obsahu i podle potřeb žáků. Žáci pracovali s názornými pomůckami. Postup při výkladu nového učiva byl rozvržen do malých kroků. Pro snadnější pochopení problémů volili učitelé příklady známé žákům z běžného života. Probrané učivo bylo dostatečně procvičeno. K procvičení byly využity i různé soutěže a hry. Vyučující volili vedle skupinové i individuální formu práce se žáky. Byla podporována kooperace v rámci skupin. Bylo využíváno práce s chybou, ve vyšších ročnících bylo užito i prvků problémového vyučování a vyvozování jako formy heuristické metody. Žáci početní operace i slovní úlohy dobře zvládali, učitelé dbali na jejich verbální i grafický projev. Měli přehled o postupu jednotlivých žáků. Při hodnocení převládala pozitivní přístup. Na projevy únavy žáků reagovali vyučující zařazením relaxačních technik.

Motivace vycházela především z pozitivního přístupu k žákům, ale také ze snahy využít jejich vlastní zkušenosti. Tím je vytvářen pocit významnosti a důležitosti probíraného učiva. Průběžné hodnocení a korektní chování učitelů k žákům posiluje sebedůvěru žáků.

V interakci učitelů a žáků bylo patrné, že respektují pravidla vymezená školním řádem a vnitřním řádem školy. Vysoká míra empatie neovlivňovala negativně úroveň požadavků. Oboustranná snaha o dodržení pravidel vytváří prostor pro vytvoření pozitivních vztahů. Učitelé vedou žáky k rozvoji komunikativních dovedností a ponechávají jim prostor pro vyjádření vlastního názoru.

***Úroveň výuky matematiky je hodnocena jako vynikající.***

### **Pracovní vyučování**

Plánování a příprava pracovního vyučování tříd zvláštní školy vychází ze vzdělávacího programu, z podmínek a možností materiálního vybavení školy a v neposlední řadě z individuálních možností zdravotně postižených žáků. Škola má k dispozici potřebné prostory pro výuku pracovního vyučování i potřebné vybavení pracovním náradím a materiálem. Jsou tak komplexně zajištěny velmi dobré podmínky pro vyučování všech složek předmětu. Vybavení pro ergoterapii, která je zařazena do pracovního vyučování, je nadstandardní. Všichni vyučující splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti.

Navštívené vyučovací jednotky měly vždy stanovený cíl, který byl přiměřený a odpovídal požadavkům učebních osnov i realizaci tematického plánu. Ve všech hodinách proběhla

v úvodní části hodiny vstupní motivace, předávané pokyny a informace k postupu jednotlivých úkonů byly přenášeny srozumitelně a věcně. V průběhu vlastní samostatné práce bylo dbáno na bezpečnostní poučení žáků a dodržování pracovní kázně. Žáci se řídili při práci hygienickými zásadami a v závěru hodiny před závěrečným hodnocením předávali nářadí nebo svá pracovní místa v čistotě a pořádku.

Výcvik zručnosti a pracovní dovednosti byl směřován k praktickým činnostem potřebným v dalším životě žáků. V hodině ergoterapie byly zařazeny cviky pro uvolnění svalstva ruky, byla procvičována jemná motorika ruky. Žáci pracovali pod dohledem rehabilitační pracovníce, její vztah k nim byl velmi pěkný. Atmosféra všech sledovaných hodin byla pracovní a přátelská.

Vyučující vhodně využívali vstupní motivace. Hodnocení bylo zaměřeno na motivační funkci pozitivního hodnocení. Učitelé využívali často k hodnocení kvality práce pochvaly a povzbuzení, i sebehodnocení žáků.

Interakce a komunikace mezi žáky a vyučujícími je založena na dodržování pravidel slušného chování a respektování osobnosti žáka. Komunikace byla vstřícná a rozvíjející, byla převážně soustředěna na funkci informativní a pochopení instrukcí. Byl dán dostatečný prostor pro vyjádření vlastních názorů žáků.

***Úroveň výuky pracovního vyučování je hodnocena jako vynikající.***

### **Prvouka, přírodověda, přírodopis, zeměpis**

Výuka předmětů byla sledována ve třídách základní a zvláštní školy. Přidělené časové dotace jsou v souladu s deklarovanými učebními plány. Výuka probíhá podle kvalitně zpracovaných tematických i individuálně vzdělávacích plánů. Členění učiva do ročníků odpovídá ve zpracovaných časově tematických plánech osnovám vzdělávacích programů. Bezprostřední příprava vyučujících na vyučování byla promyšlená a stanovené výukové cíle respektovaly složení tříd a aktuální dispozice žáků.

Výuka je (kromě přírodopisu v 7. a 8. ročníku zvláštní školy) zabezpečována učiteli s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Probíhala v kmenových třídách, které svým vybavením plně odpovídají psychohygienickým požadavkům. Svým vhodným, účelným a dostatečným materiálním vybavením vytvářely podnětné a estetické učební prostředí. Zabudovaná didaktická a výpočetní technika a používané učební pomůcky (které má škola k dispozici i které si vyučující zhotovili sami) pozitivně ovlivňovaly a zkvalitňovaly podmínky výuky.

Struktura hodin odpovídala potřebám žáků, stanoveným výukovým cílům, psychohygienickým požadavkům, individuálním i skupinovým aktivitám. Organizační pokyny byly jednoznačné, přiměřené věku a možnostem žáků. Využívání učebních pomůcek, didaktické a výpočetní techniky bylo efektivní.

Při vyučování žáků podle vzdělávacího programu zvláštní školy kladli pedagogové důraz na názornost, přiměřenost a individuální přístup. Při vyučování žáků podle vzdělávacího programu základní školy využívali jejich aktivity a umožňovali jim alternativní způsoby řešení zadaných úkolů. Důsledně dbali na systematizaci poznatků, na vytváření ucelených představ o vztazích mezi živou a neživou přírodou a dbali na správnou orientaci v současném světě. Při výuce bylo kromě učebnic účelně využíváno různých zdrojů informací (počítačové výukové programy, Internet, encyklopedie, odborné publikace a časopisy).

Žáci měli dostatek prostoru pro vyjadřování vlastního názoru, pro práci individuálním tempem a především pro úspěšné uplatnění ve výuce. Vyučovací čas byl efektivně využit a učivo bylo věcně správně interpretováno.

Aktualizace učiva, příklady z praxe a využívání životních zkušeností žáků provázely výchovně vzdělávací proces sledovaných hodin. Motivace vycházela ze znalosti třídních kolektivů. Výsledky učení byly neustále průběžně vyhodnocovány a hodnoceny. Opakování a zkoušení mělo ucelenou myšlenkovou strukturu a vytvářelo zpětnou vazbu pedagogům i žákům o zvládnutí a pochopení právě probíraného učiva. Zadávané úkoly byly individuálně diferencované a přiměřené. Hodnocení bylo pozitivně motivující a obsahovalo i analýzu případných chyb a nedostatků. V průběhu všech hodin byli žáci vedeni k sebehodnocení i k hodnocení výkonů svých spolužáků.

Pedagogové při vzájemné komunikaci s žáky respektovali jejich individuální potřeby. Sledované hodiny se vyznačovaly přátelskou pracovní atmosférou, vzájemnou spoluprací, tolerancí a pozitivním vztahem žáků k výuce. Na této atmosféře se výrazně podíleli svou verbální i neverbální úrovní komunikace všichni vyučující.

***Úroveň výuky uvedené skupiny předmětů je hodnocena jako vynikající.***

### **Tělesná výchova**

Tělesná výchova je nedílnou součástí komplexní rehabilitační péče, kterou škola ve spolupráci s nestátním zdravotnickým zařízením poskytuje. Týdenní časová dotace je v souladu s učebními plány vzdělávacích programů. Plánování výuky při maximální respektování učebních osnov vychází ze zpracované speciálně pedagogické diagnózy pohybových možností jednotlivých žáků. Tyto pohybové plány jsou konzultovány se školním lékařem a obsahují konkrétní úkoly pro vyrovnávací a relaxační cvičení, psychomotorické aktivity, cvičení prostorové orientace, pohybové hry pro osvojování různých způsobů lokomoce, hry pro manipulaci s různým nářadím i hry se specifickým účinkem. Součástí těchto plánů jsou i cvičení posilovací, kompenzační a stanovené úkoly a cíle podle individuálních možností v plavání, atletice, gymnastice, sportovních hrách a lyžování. Součástí výuky tělesné výchovy jsou četné mimoškolní sportovní aktivity (sportovní hry speciálních škol, sportovní setkání tělesně postižených, orientační závod vozičkářů, běh Terryho Foxe, turnaj ve florbalu, účast na atletických závodech paralympijských nadějí, den branné všestrannosti, sportovní den a především školní liga sportu skládající se z pěti disciplín).

Výuku předmětu zabezpečují čtyři pedagogické pracovnice s odbornou a pedagogickou způsobilostí. Jedna vyučující navíc absolvovala studium aplikované tělesné výchovy. Sledované hodiny probíhaly v pohybovém sále a v posilovně. Pohybový sál svými rozměry, prostorovým uspořádáním i vybavením umožňuje plnění stanovených výukových cílů. Kromě základního vybavení cvičebním nářadím a pomůckami je sál vybaven rehabilitačním bazénem, rehabilitačními míči, klavírem, audiotechnikou a pomůckami pro netradiční sporty a pohybové aktivity. Posilovna je zařízena základními posilovacími stroji (rotoped, šlapadlo, vyvažovadlo, veslice). Prostory pro výuku tělesné výchovy jsou vkusně a esteticky zařízeny, odpovídají podmínkám pro dodržování psychohygienických zásad a bezpečnosti žáků.

Vyučování bylo sledováno v 5. a 7. ročníku základní školy a ve 2., 4., 7., 8. a 9. ročníku zvláštní školy. Výuka žáků s těžším postižením a imobilních probíhala v pohybovém sále, výuka žáků s lehčím postižením v posilovně. Struktura hodin respektovala aktuální složení tříd. Výukové cíle byly stanoveny tak, aby je zvládli všichni žáci podle svých možností a schopností. V průběhu všech jednotlivých částí hodin (rušná, průpravná, hlavní, závěrečná) byla ze strany vyučujících věnována stálá pozornost vyrovnávacím a relaxačním cvičením. Při výuce byly využity netradiční speciální formy a metody (pohybové aktivity s padákem, stuhami, kartičkami abecedy), které byly zaměřeny na rytmizaci a koordinaci pohybu, orientaci v prostoru, nácvik a rozvíjení jednotlivých pohybových prvků i pohybových dovedností. Alternativní způsoby

řešení pohybových aktivit, pomoc vyučujících, asistentů i vzájemná pomoc žáků umožňovala všem úspěšné zapojení. Činnosti probíhaly v klidném, pravidelném a mírném tempu s verbálním nebo hudebním doprovodem. Volbou organizace prostoru, správným metodickým postupem, volbou odpovídajících forem a metod, poskytnutím náležité dopomoci, záchrany a organizačním zvládnutím kolektivu zabezpečili vyučující požadovanou bezpečnost při výuce. Čas byl efektivně využit a žáky velmi emocionálně prožíván.

Spontánní aktivity v rušné části hodin (hry, soutěže), využívání mezipředmětových vztahů (znalost abecedy, poznávání barev) i radost z pohybu, měly výrazně motivující charakter. Všechny pohybové aktivity byly neustále hodnoceny. Hodnocení oceňovalo snahu žáků a respektovalo jejich individuální pohybové možnosti. V průběhu sledovaných hodin měli žáci dostatek prostoru pro sebehodnocení i pro hodnocení svých spolužáků. Tato hodnocení byla vyučujícími velmi citlivě koordinována a usměřována.

Pravidla chování a jednání při výuce byla všem žákům známa a jimi respektována. Žáci měli dostatek prostoru k spontánní verbální komunikaci, především při hrách a soutěžích. Ve všech sledovaných hodinách byl patrný jejich kladný vztah k tělesné výchově. Psychosociální podmínky výuky byly výrazně pozitivně ovlivněny odbornou a pedagogickou úrovní pedagogů.

***Úroveň výuky tělesné výchovy je hodnocena jako vynikající.***

### **Dějepis, občanská výchova**

Výuka dějepisu a občanské výchovy byla sledována ve třídách základní a zvláštní školy. Časová dotace sledovaných vyučovacích předmětů odpovídala schváleným učebním plánům uvedených škol. Všichni vyučující měli zpracovány časově tematické plány učiva, které vychází z učebních osnov schválených vzdělávacích programů. Koordinace časově tematických plánů zabezpečuje správné členění učiva do jednotlivých ročníků, kontinuitu výuky předmětů v jednotlivých ročnících a eliminuje obsahovou duplicitu výuky.

Výukové cíle ve sledovaných vyučovacích hodinách důsledně vycházely z učebních osnov daného typu škol. Vyučující znali dokumentaci o žácích a to jim umožňovalo stanovit a formulovat výukové cíle tak, aby respektovaly aktuální složení třídy. Plánované cíle jsou v souladu se zásadou soustavnosti a spojení teorie s praxí.

Hospitace proběhla u čtyř vyučujících. Všichni splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Pečlivě se na výuku připravují studiem odborné literatury, účastí na seminářích a kurzech i účastí v práci metodického sdružení. Ve všech sledovaných vyučovacích hodinách měli vyučující zpracovanou písemnou přípravu, hodiny byly promyšlené a metodicky správně pojaté.

Učebny poskytují žákům dobré prostorové podmínky, jsou vybaveny výškově nastavitelnými stoly a židlemi. Dostatek prostoru a vhodné pracovní podmínky mají i žáci na vozíčkách. Ve třídách jsou skříňky, které obsahují učební pomůcky, literaturu a další potřeby pro výuku. V každé třídě je osobní počítač určený k samostatné práci žáků a procvičování učiva. K výzdobě jsou použity žakovské práce a obrazové pomůcky podporující osvojení právě probíraného učiva. Učebny jsou vybaveny vhodně a účelně, učební prostředí je podnětné a estetické.

Vyučující měli k dispozici i televizní přijímač a video, zpětné projektory, a další učební pomůcky. Učební pomůcky jsou pořizovány, modernizovány a využívány účelně.

Struktura vyučovacích hodin respektovala skutečnost, že jednotlivé třídy jsou tvořeny tělesně postiženými žáky dvou až tří postupných ročníků. Prolínala se v nich práce skupinová a individuální, samostatná a frontální. Ve všech případech byla struktura vyučovacích hodin přizpůsobena věku, typu postižení a výukovým cílům. Vyučující respektovali individuální

tempo žáků a zásady psychohygieny. V případě potřeby byly zařazeny relaxační chvilky.

Učitelé byli seznámeni s dokumentací žáků, s jejich zdravotními i rodinnými problémy. Proto byli ve sledovaných hodinách schopni respektovat jejich individuální schopnosti a volit vhodné metody práce. To se promítalo do organizace vyučovací hodiny i do výběru prezentovaných informací.

Vyučovací cíle byly stanoveny přiměřeně věku a schopnostem žáků. Organizační pokyny byly jasné a srozumitelné. Ve sledovaných hodinách byl díky dobré organizaci práce dostatek prostoru pro aktivní, samostatnou práci i pro práci ve skupinách. Učitelé průběžně sledovali postup jednotlivých žáků a v případě potřeby jim poskytli potřebnou pomoc. Přesná a přitom velmi nápaditá byla i formulace úkolů pro samostatnou práci žáků. Vyučovací doba byla využita efektivně.

Při výuce byly použity schválené učebnice, pracovní sešity, názorné pomůcky (mapa, časová osa, obrazové pomůcky) i pomůcky vytvořené svépomocí. V hodinách občanské výchovy byl účelně využit zpětný projektor.

Vstupní motivace vycházela ze zájmů žáků, z jejich životních zkušeností a dobrých interpersonálních vztahů mezi učitelem a žáky. Pro zvýšení účinku motivace bylo použito i aktualizace učiva a mezipředmětových vztahů. Důležitou roli sehrávala i pozitivní motivace.

Učitelé prověřovali výchozí znalosti a dovednosti žáků formou rozhovoru, didaktickými testy i zkoušením. Otázky byly rovnoměrně orientovány na pamětní zvládnutí učiva, na pochopení logických vztahů a souvislostí i na aplikaci učiva. Zkoušení a opakování navazovalo na probrané učivo a mělo pro učitele i pro žáky charakter zpětné vazby. Výsledky opakování a zkoušení byly použity ke korekci dalšího vyučovacího postupu.

Při hodnocení byly respektovány individuální dispozice žáků a jejich snaha. Hodnocení bylo zdůvodněné, objektivní, spravedlivé a převážně pozitivní.

Pravidla jednání jsou stanovena školním řádem a vnitřním řádem školy. V hospitovaných hodinách bylo patrné, že jsou známá a oboustranně dodržována. Vzájemná komunikace byla založena na důvěře a respektu k osobnosti žáků. Vyučující svým přístupem vytvářeli příznivé psychosociální podmínky ve třídě. Také vztah žáků k učitelům byl velmi pěkný a promítal se i do zájmu o vyučovací předmět.

Učitelé dávají jasné, jednoznačné a srozumitelné pokyny, ověřují si jak je žáci pochopili a u složitějších úkolů upozorňují na klíčová úskalí. Svým působením i formulací otázek vytvářeli prostor pro diskusi, v níž mohli žáci svobodně projevit své názory. Myšlenky a názory obsažené v žákovských odpovědích byly tvořivě využívány k prohloubení výchovného působení. Žáci byli vedeni k rozvíjení komunikativních dovedností. Verbální i neverbální komunikace učitelů má vysokou úroveň.

***Kvality výuky dějepisu a občanské výchovy je hodnocena jako vynikající.***

## **Pomocná škola**

### **Blok předmětů počty, čtení, psaní, smyslová výchova, ergoterapie, věcné učení a řečová výchova**

Plánování a příprava výuky vychází z tematických plánů, které jsou zpracovány na celý školní rok. Časová dotace sledovaných předmětů je v souladu s učebním plánem, ale obsah učiva



neodpovídá vždy možnostem žáků. Ve třídách jsou žáci s těžkým kombinovaným postižením. Jejich grafomotorický projev je nezralý vzhledem k vysoké spasticitě, řeč některých žáků je dysartrická, obtížně srozumitelná v důsledku narušené motoriky mluvidel. Rovněž mentální postižení u žáků má různé stupně. Dva žáci přípravného stupně nejsou schopni verbální komunikace. Přes tuto různorodost postižení, nerovnoměrné vyzrávání a vývoj perцепčně kognitivních funkcí, nemají učitelky zpracovány individuální vzdělávací plány, které by stanovily cíle v jednotlivých složkách výchovy a ze kterých by byl zřetelný vývoj žáků. Pouze učitelka vyučující řečovou výchovu si vedla záznamy o žácích, kde stanovila prvotní stav, diagnózu komunikační poruchy a formy práce. Tyto záznamy jsou vyhodnocovány.

Vyučující ve třídách splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Souběžně s nimi pracují s žáky vychovatelky a podle potřeby pomáhá s hygienou a polohováním civilní služba.

Prostorné učebny jsou vybaveny množstvím obrazového, manipulačního a kompenzačního materiálu, koberci pro relaxační a další netradiční formy odpočinkových činností. V přípravné třídě je vyhřívána vodní postel, určená k relaxaci imobilních žáků.

Výuka probíhá v blocích, v nestresujícím prostředí, kdy učitelky vnímají unavitelnost žáků a do výuky často vkládají odpočinkové činnosti, střídají formy a metody práce, velmi často zpěv, říkadla za doprovodné rytmizace těch žáků, kteří jsou schopni těchto pohybů. Množství informací je přiměřené náročnosti učiva a mentálním možnostem žáků. Vyučující dbají na princip názornosti, zapojení vnímání několika smysly najednou, praktické a manipulační činnosti.

Aktivní slovní zásoba žáků je vzhledem k jejich věku chudá, porozumění je na lepší úrovni. Učitelky se snaží aktivizovat pasivní slovní zásobu během celého dne. Aktivní forma rozvoje řeči probíhá zejména v řečové výchově, která je členěna na dvě části. V první pracuje učitelka s celou skupinou dětí s individuálním přístupem. Ve druhé probíhá korekce hlásek před logopedickým zrcadlem. Garantem této péče je klinická logopedka, která spolu s učitelkou stanoví způsob a rozsah logopedické péče. Ke všem dětem přistupují učitelky individuálně s klidným, důsledným vedením, respektováním únavnosti a chvilkové schopnosti pracovat.

Většina žáků má kvadruparetickou formu DMO, která způsobuje problémy s úchopem tužky. Je používán fixátor tužky. Žáci postupně přecházejí od čmáranic na velké ploše k vybarvování vymezené plochy. Pro rozvoj jemné motoriky jsou zařazována různá třídění, vkládání předmětů. Žáci v různém rozsahu rozlišují písmena, číslice, hrají domino. V rámci školního provozu probíhá komplexní rehabilitační péče a ergoterapie. Časový průběh této péče je koordinován mezi učitelkami a rehabilitačními pracovníci tak, aby narušování výuky bylo co nejmenší a nemělo trvale se opakující charakter. Ergoterapeutka vstupuje do výuky v rámci pracovního vyučování a ve své činnosti se zaměřuje na rozvoj jemné motoriky a sebeobsluhy.

Všemi sledovanými hodinami prolínala motivace a hodnocení. Žáci byli neustále pozitivně hodnoceni a motivováni pro další činnosti. Interakce a komunikace byla vzhledem k možnostem žáků na dobré úrovni se zaměřením na rozvoj komunikačních schopností. Učitelé projevovali ve vztahu k žákům velkou trpělivost a laskavost.

***Výuku ve třídách pomocné školy je hodnocena jako velmi dobrou.***

## **Hodnocení průběhu vzdělávání ve sledované oblasti**

***Plánování výuky vychází ze znalosti speciálně pedagogické, psychologické a lékařské diagnostiky žáků. Svým obsahem odpovídá osnovám vzdělávacích programů, možnostem a schopnostem žáků. Pro žáky s těžším postižením a vývojovými poruchami učení jsou, až***

*na třídy pomocné školy, zpracovány individuální vzdělávací plány. Plánování je hodnoceno jako velmi dobré.*

*Ze třinácti učitelů a šesti vychovatelek nesplňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti jen tři učitelky a tři vychovatelky. V současné době tři pedagogické pracovnice studují speciální pedagogiku. Odborná a pedagogická úroveň vyučujících a pomoc asistentů vytváří vynikající personální podmínky výuky.*

*Materiální zabezpečení, vybavení tříd a pracovišť pro rehabilitaci, odpovídá speciálním vzdělávacím potřebám žáků a je hodnoceno jako vynikající.*

*Individualizovaný průběh vyučování, používané organizační formy a metody práce i efektivní organizace výuky jsou hodnoceny jako vynikající.*

*Motivace a pozitivní hodnocení žáků provází všechny učební činnosti a je nedílnou součástí výchovně vzdělávacího procesu. Motivace a hodnocení jsou hodnoceny jako vynikající.*

*Vysoce humánní přístup všech vyučujících k žákům, spolupráce se zákonnými zástupci i jejich kvalitní verbální i neverbální komunikace se podílí na vysoké úrovni spolupráce a komunikace mezi žáky i mezi žáky a pedagogy. Komunikace a interakce je hodnocena jako vynikající.*

*Celkově je úroveň vzdělávání hodnocena jako vynikající.*

## **HODNOCENÍ PODMÍNEK VZDĚLÁVÁNÍ**

Koncepční záměry školy jsou stanoveny na základě analýzy podmínek školy, potřeb regionu a potřeb vzdělávání žáků tělesně postižených. Priority jsou určeny a pro daný školní rok upřesněny dokumentem „Hlavní úkoly školy“. Na tento dokument navazuje plán školy na školní rok 2001/2002, plán školní družiny, plán výchovného poradce, plán protidrogové prevence a plán uvádějícího učitele.

Hlavní úkoly školy i plán školy na školní rok 2001/2002 byly projednány pedagogickou radou v srpnu tohoto roku. Přípomínky a náměty pedagogických pracovníků i metodického sdružení byly do plánu zapracovány. Koncepce a cíle obsažené v uvedených dokumentech jsou reálné. Plánování je pojato jako ucelený systém plánů, včetně vymezení základních cílů v jednotlivých oblastech práce školy.

V rámci naplnění speciálních vzdělávacích potřeb žáků s tělesným postižením jsou využívány schválené vzdělávací programy uplatňované ve speciálních školách pro tělesně postižené:

1. Vzdělávací program Základní škola,
2. vzdělávací program zvláštní školy,
3. vzdělávací program pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy.

Výuka probíhá podle schválených učebních plánů upravených ve smyslu pokynu MŠMT ČR čj. 16 857/97-24 o předmět dorozumivací dovednosti. Pro žáky se specifickými poruchami učení a pro žáky, jejichž stupeň postižení to vyžaduje, jsou zpracovány individuální vzdělávací plány.

Statutárním zástupcem školy, oprávněným jednat za školu, je dle statutu a zřizovací listiny ředitel školy. V době jeho nepřítomnosti jej zastupuje jmenovaná zástupkyně ředitele. Na odloučeném pracovišti v Chuchelné je pověřena řízením odborných prací zástupkyně. Vedením školní družiny je pověřena vedoucí vychovatelka. Kompetence pracovníků jsou vymezeny organizačním řádem, organizační směrnici ředitele školy, a vnitřním řádem školy. Je zpracován provozní řád rehabilitace, řád cvičné kuchyně, dílenský řád, řád pohybového sálu, řád kotelny, atd.

Poradním orgánem ředitele je pedagogická rada a metodické sdružení. Metodické sdružení řeší metodické problémy výchovy a vzdělávání tělesně postižených žáků, zpracovává metodické listy, které seznamují členy sdružení s novými metodami výuky a technikami vhodnými pro využití ve výtvarné a pracovní výchově. Přípomínky a podněty poradních orgánů jsou využívány ke zkvalitnění práce školy.

Dokumentace školy upravující výchovně-vzdělávací činnost školy (rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vnitřní řád, řád školy, rozvrh hodin, třídní výkazy a třídní knihy) je řádně vedena.

Přístup k informacím upravuje v souladu se zákonem informační list ředitele školy. Nové informace přicházející do školy jsou okamžitě předávány pracovníkům. K tomu slouží informační nástěnky ve sborovnách a pravidelná ranní setkání (brífinky) před vyučováním. Informace rodičům jsou předávány při pravidelném každodenním styku, na rodičovských schůzkách a prostřednictvím časopisu Poškoláček. Pokud je dítě dlouhodobě nemocné, navštíví je třídní učitel a poskytne rodičům potřebné informace. Odborné informace pro pracovníky poskytuje i dobře vybavená učitelská knihovna a Internet.

Značnou pozornost věnuje škola i prezentaci školy na veřejnosti. Výstřížková kniha speciální školy obsahuje články věnované škole od jejího založení. Jsou zde články z MF Dnes, Svobody, Dne, Učitelských novin, Našeho Opavska, Regionu, Sluníčka, Pastelky a Jo magazínu. V roce 2001 bylo o škole publikováno devět článků. Škola vydala i vlastní propagační leták, v němž jsou esteticky a přehledně uvedeny všechny služby, které škola zabezpečuje pro tělesně postižené děti. Velmi cenným nástrojem prezentace školy je školní časopis Poškoláček, který zveřejňuje práce žáků a informace pro rodiče.

Při škole pracuje Klub rodičů a rodičovské veřejnosti, který neformálně spolupracuje se školou i rodinami postižených žáků. Poskytuje pomoc při organizování společných akcí a získávání sponzorů. Klub se setkává pravidelně dvakrát ročně.

Výroční zpráva o činnosti speciální školy je zpracována pečlivě a přináší dostatek informací o výsledcích práce školy. Zpráva slouží i jako zdroj sebehodnocení školy. Z vyhodnocení výsledků práce ve školním roce 2000/2001 je stanoven trend dalšího vývoje pro školní rok 2001/2002 (doplnění vybavení ergoterapie a rehabilitace, rekonstrukce zahrady, inovace a doplnění výpočetní techniky a oprava vybavení pracoviště v Rehabilitačním ústavu Chuchelná).

Rozhodnutí ředitele školy jsou jednoznačná, adresná a včasná. Podněty a připomínky pracovníků, orgánů státní správy i samosprávy i dalších partnerů využívá ředitel ke zlepšení práce školy.

Při vedení pracovníků uplatňuje ředitel školy i jeho zástupkyně demokratický styl řídicí práce. Plánování a organizaci v práci školy doplňují nástroje operativního řízení. Zvláště přínosné se jeví každodenní ranní brífinky, které umožňují rychlé předávání informací i operativní řešení nových, mnohdy nečekaných situací. Operativní řízení je díky tomu funkční, pružné a účinné.

Přínosem je i otevřenost vedení školy k podnětům přicházejícím od pracovníků a snaha využít jedinečných schopností a dovedností pracovníků pro vedení zájmových kroužků, přispívá ke zlepšení a zpestření práce školy. Značná pozornost je věnována i sebevzdělávání a dalšímu vzdělávání pracovníků. Čtyři učitelky si rozšiřují své vzdělání studiem na pedagogické fakultě (tři studují speciální pedagogiku, jedna výchovné poradenství). Učitelé se účastní i vzdělávacích kurzů organizovaných pedagogickým centrem Opava a dalších odborných kurzů. Za školní rok 2000/2001 se těchto kurzů zúčastnili dvacet dva pracovníci.

Pomoc začínajícím a nekvalifikovaným pracovníkům je zajištěna určením uvádějícího učitele, který spolupracuje se začínajícím učitelem.

System morálního a hmotného stimulování pracovníků vychází z pravidelného i průběžného hodnocení, které se opírá o důslednou kontrolu práce a pravidelnou hospitační činnost. Kriteria hodnocení jsou formulována vnitřním platovým předpisem, s nimž byli pracovníci seznámeni, a který je přístupný ve sborovně školy.

K pravidelnému sebehodnocení školy slouží vyhodnocení výsledků práce na pedagogických radách a výroční zpráva o činnosti školy.

Součástí plánu školy je i plán kontrolní a hospitační činnosti. Pravidelně, jednou za měsíc, jsou kontrolovány hospodářské výsledky školy, peněžní denník a spotřeba energií. Pravidelně, v souladu s plánem ozdravných opatření, je kontrolováno dodržování pravidel bezpečnosti práce, požární ochrany a ochrany zdraví. Při kontrole je sledováno i odstraňování závad.

Dodržování pracovní doby kontroluje ředitel pravidelně i formou namátkové kontroly. Ke kontrole docházky provozních pracovníků slouží pracovní kniha docházky. System propustek eviduje dočasnou nepřítomnost na pracovišti.

Kontrola výchovně-vzdělávacího procesu je zabezpečována kontrolou pedagogické dokumentace, hospitační činnosti ředitele a zástupkyně a analýzou prověrek z jazyka českého a matematiky, které se píšou dvakrát ročně. Od září již bylo vedením školy realizováno více než dvacet hospitací. Z každé hospitace je zpracován podrobný hospitační záznam, který slouží jako jeden z podkladů pro pravidelné hodnocení pracovníků. Závěry z hospitace byly projednány s vyučujícími.

Pedagogická dokumentace je kontrolována na počátku školního roku, v pololetí a na konci roku. Průběžně je také kontrolována při hospitacích ve třídách. Práce výchovného poradce a preventisty sociálně patologických jevů je kontrolována průběžně i při pravidelných kontrolách.

### **Hodnocení podmínek vzdělávání**

*Škola má vytvořen ucelený systém plánování, zahrnující všechny oblasti činnosti školy. Kvalita plánování je hodnocena jako vynikající.*

*Organizace školy je dobře promyšlená, účelná a funkční. Kvalita organizace je hodnocena jako vynikající.*

*Příjemná atmosféra na pracovišti i snaha zaměstnanců o dosažení co nejlepších výsledků svědčí o vysoké úrovni práce v oblasti vedení a motivace pracovníků, proto i v této oblasti je činnost hodnocena jako vynikající.*

*System, rozsah a účinnost kontrolní činnosti je rovněž hodnocen jako vynikající.*

*Celkově jsou podmínky vzdělávání hodnoceny jako vynikající.*

|  |
|--|
| <b>HODNOCENÍ EFEKTIVNOSTI VYUŽÍVÁNÍ PROSTŘEDKŮ PŘIDĚLENÝCH ZE STÁTNÍHO ROZPOČTU VZHLEDEM K ÚČELU JEJICH POSKYTNUTÍ A VZHLEDEM K UČEBNÍM DOKUMENTŮM</b> |
|--|

### **Hodnocení efektivity čerpání mzdových prostředků**

Kontrolovaným obdobím v této oblasti byl rok 2000. Vykázané mzdové prostředky ve statistickém výkaze souhlasily se skutečným čerpáním mzdových prostředků v hlavní účetní

knize. Závazné ukazatelé mzdové regulace (limit prostředků na platy, limit prostředků na ostatní platby za provedenou práci a limit počtu pracovníků) byly dodrženy.

Podle složitosti, odpovědnosti a namáhavosti zařadila organizace své zaměstnance do platových tříd v souladu s platnými právními normami. Při kontrole obsahu pracovních smluv a pracovních náplní nebylo zjištěno nesprávné zařazení zaměstnanců do platových tříd.

Propočet zápočtu dob odborné praxe byl proveden namátkovým způsobem. Přehledy o průběhu zaměstnání jsou uváděny v osobních dotaznících zaměstnanců. Organizace správně vyžaduje při nástupu nového pracovníka doklady o zaměstnání, na základě kterých byl prováděn zápočet praxe a následné zařazení do platového stupně. Zaměstnanci byli zařazeni do platových stupňů v souladu s platnými právními normami.

Výše přiznaných příplatků za vedení odpovídá platné legislativě, stejně tak i rozpětí stanovené u zvláštních příplatků. Zaměstnancům byly přiznány osobní příplatky na základě kritérií uvedených ve vnitřním platovém předpise. Kontrola vyplacených osobních příplatků byla provedena u všech zaměstnanců, tyto nejsou v rozporu s příslušným ustanovením. Odměny ředitele byly vyplaceny na základě schválených mimořádných odměn zřizovatelem. Odměny ostatních zaměstnanců byly písemně zdůvodněny a přiznány v souladu s platnými právními předpisy.

Princip dodržování nenárokových složek platu - rozdělení mezi osobní příplatky a odměny v poměru 80 % a 20 % byl v kontrolovaném období dodržen.

Dohody o pracích konaných mimo pracovní poměr měly veškeré platné náležitosti. Prvotní evidence skutečně odpracovaných hodin u dohod byla vedena.

Rozpočet a zásady pro čerpání fondu kulturních a sociálních potřeb (dále FKSP) byly zpracovány. Kontrola byla podrobena správnost tvorby FKSP. Základní příděl do fondu organizace provedla správně. Namátkovou kontrolou účetních dokladů nebyly zjištěny nedostatky, které by byly v rozporu s platnými normami.

***Mzdové prostředky přidělené škole v kontrolovaném období byly vynaloženy efektivně.***

### **Hodnocení efektivnosti čerpání ONIV**

Kontrolou výše příspěvku ze státního rozpočtu a porovnáním rozpisu rozpočtu za sledované období roku 2000 s výkazem zisku a ztráty bylo zjištěno ve srovnání s rokem 1999, že:

- Objem prostředků na nákup učebnic a učebních pomůcek v roce 2000 mírně poklesl (o 4,37 %). K poklesu došlo v nákupu nových učebních pomůcek nad 200,- Kč (o 22,26 %), naopak nárůst byl zaznamenán v potřebných učebních pomůckách do 200,-Kč (o 321 %). Objem finančních prostředků na učebnice byl přibližně stejný.
- Objem prostředků na vzdělávání zaměstnanců byl menší (o 19,8%).
- Objem prostředků v oblastech spotřebované elektrické energie byl vykázan přibližně stejný, taktéž u spotřeby vody. Uspořeno bylo v platbách za spotřebovaný plyn a to 17,9 %.
- Z dalších sledovaných ukazatelů zůstaly ve stejné výši telekomunikační poplatky a na cestovním bylo ušetřeno celkem 44,77 % prostředků roku 1999.

Škola ve sledovaném období hospodařila s péčí řádného hospodáře a dosáhla kladného hospodářského výsledku.

***Kontrolou a porovnáním přírůstků učebnic, učebních pomůcek, učitelské a žákovské knihovny , celkových stavů jednotlivých účtů, bylo zjištěno jejich rovnoměrné čerpání***

*a rozložení odpovídající potřebám zařízení. Přidělené prostředky státního rozpočtu jsou vynakládány efektivně vzhledem k účelu jejich poskytnutí.*

#### **Hodnocení efektivnosti čerpání účelových prostředků**

Organizaci byly v roce 2000 přiděleny účelové prostředky na další vzdělávání pedagogických pracovníků a pokrytí nájemného na odloučeném pracovišti v obci Chuchelná. Prostředky byly vyčerpány a řádně zúčtovány se státním rozpočtem v souladu s platnými právními normami.

Účelové prostředky, které se nezúčtovávají se státním rozpočtem škola neměla. V kontrolované oblasti nebylo zjištěno nehospodárné čerpání prostředků poskytnutých škole ze státního rozpočtu.

*Přidělené prostředky byly vynakládány efektivně vzhledem k účelu jejich poskytnutí.*

#### **Hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy**

Výroční zpráva byla zpracována dle závazné právní normy a schválena na poradě pracovníků školy dne 17. dubna 2001. Ze zprávy vyplývá, že organizace v roce 2000 dosáhla kladného hospodářského výsledku a pokryla ztrátu z předchozích let.

Organizace neměla ke dni 31. prosince 2000 žádné závazky vůči dodavatelům ani odběratelům. Přílohy k výroční zprávě tvoří zápis o výsledku inventury hospodářských prostředků a zápis z dokladové inventury.

*Z výroční zprávy vyplývá, že závazné ukazatele roku 2000 nebyly překročeny.*

#### **Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem k učebním dokumentům**

*Celkově ve sledovaných oblastech nebylo zjištěno nehospodárné použití prostředků ze státního rozpočtu. Speciální školy pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12 efektivně využívají státní prostředky vzhledem k účelu jejich poskytnutí.*

## **DALŠÍ VÝZNAMNÁ ZJIŠTĚNÍ**

### **Školní družina**

Školní družina má v tomto školním roce dvě oddělení, jedno na opavském pracovišti a druhé na odloučeném pracovišti v Chuchelné. Ranní družina je v provozu od 6:30 do začátku vyučování, odpolední družina končí v 15:30.

Na činnosti školní družiny se podílí šest vychovatelek, které zároveň působí souběžně s učiteli ve vyučovacích hodinách. Vedoucí vychovatelka kontroluje a zajišťuje činnost školní družiny. Oddělení družiny užívá samostatnou místnost, která je vhodně a funkčně vybavená vzhledem k postižení žáků. Školní družina v rámci zájmové činnosti využívá školní hřiště a zahradu, posilovnu, tělocvičnu a bazén. K dispozici je dostatek běžných her, hraček, kompenzačních pomůcek, výtvarných materiálů i literatury. Na vkusné výzdobě se výrazně podílejí žákovské práce. Obecné zásady psychohygieny a bezpečnosti jsou v režimu činností respektovány.

Program výchovy mimo vyučování navazuje na práci školy a je upraven v rámcovém plánu výchovných činností, které si každá vychovatelka plánuje sama a které reflektují konkrétní podmínky i aktuální okolnosti. Na každý měsíc jsou naplánované zajímavé a netradiční akce, které vychovatelky zakomponovávají do náplně své práce. Povinná dokumentace je vedena bez nedostatků. Vnitřní řád školní družiny je součástí dokumentace školy. Vedoucí vychovatelka i další vychovatelky se pravidelně zúčastňují jednání pedagogické rady. Vedoucí vychovatelka poskytuje ostatním vychovatelkám účinnou odbornou a metodickou pomoc.

Školní družina má standardní program, který kromě sociálního poslání akceptuje proměnlivé zájmy žáků. V rámcovém týdenním programu jsou vyváženě zastoupeny odpočinkové, rekreační a zájmové činnosti i vhodně volené formy přípravy na vyučování. Zájmové činnosti jsou přizpůsobeny jednotlivým postižením. V náplni těchto činností je snaha o udržení zdravotních, fyzických a psychických funkcí s cílem zabránit vzniku nežádoucích změn z nečinnosti, odpoutat pozornost od zdravotních potíží a vyplnit tak volný čas. Zvolené metody podporují rozvoj fantazie, tvořivosti, aktivity, spolupráce a seberealizace. Žáci mají možnost pracovat i v keramické dílně. V rámci sledované činnosti byly akceptovány potřeby těchto žáků a vhodně rozvíjeny jejich schopnosti a možnosti. Hodnocení žáků bylo pozitivní. Žáci měli dostatek prostoru pro seberealizaci. Samozřejmě součástí výchovného působení bylo dodržování hygienických zásad a udržování věcí v čistotě a v pořádku.

***Personální, materiální a psychohygienické podmínky činnosti jsou celkově velmi dobré.***

### **Zřizovací listina a její náležitosti**

Organizace předložila zřizovací listinu (ZL) čj. 26 761/95-61 ze dne 2. ledna 1996 vydanou MŠMT ČR. Škola byla zřízena na dobu neurčitou. Dodatky ke zřizovací listině (dodatek č. 1 čj. 33224/98-21 ze dne 2. prosince 1998 s účinností od 1. září 1999 a dodatek č. 2 čj. 18512/2000-21 ze dne 4. května 2000 s účinností od 1. září 2000) upravují název školy. Úplný název školy v dodatku č. 2 souhlasí s názvem školy uvedeným v posledním platném rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení.

Příloha k dodatku č. 2 čj. 18512/2000-21 ze dne 4. května 2000-21 vymezuje předmět a rozsah jiné činnosti s účinností od 8. ledna 2001, kde má škola povoleno provozování tělovýchovného a sportovního zařízení sloužícího k regeneraci a rekondici v rozsahu 25 hodin týdně mimo rozsah hlavní činnosti na základě živnostenského listu vydaného OkÚ Opava, okresním živnostenským úřadem čj. 173/01/ŽÚ evidenční č. 380600-53582/00.

Přílohou ke ZL doposud není vymezen majetek, k níž má organizace právo hospodaření, což je v současné době řešeno zřizovatelem. Škole byl Magistrátem města Opavy převeden majetek města na základě darovací smlouvy ze dne 26. července 1999, v níž má organizace převeden nemovitý majetek a pozemky .

***Jednotlivá ustanovení a vymezení splňují platnou právní normu.***

### **Výkony, počty žáků školy**

Rozhodnutím o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 17 321/2000 ze dne 21. 4. 2000 s účinností od 1. září 2000 bylo speciální škole zařazeno celkem šest součástí s aktuálními (dříve cílovými) kapacitami a odloučené pracoviště na adrese Komenského 14, 747 24 Chuchelná.

***Porovnáním statistických výkazů, zpracovaných dle součástí školy se schválenými kapacitami, nebylo zjištěno jejich překročení.***

### **Inventarizace majetku**

K inventarizaci majetku byl vydán pokyn, který je dobře zpracován z pohledu vyčlenění zaměstnanců a stanovení komisí. Ve zpracovaném systému pokynů není v plném rozsahu specifikována posloupnost provedení jednotlivých úkonů. Z kontroly vyplývá, že organizace v souladu s platnými právními normami provedla v roce 2000 fyzickou inventarizaci. V inventurních soupisech má hmotný majetek přidělena inventurní čísla, která jsou totožná s označením majetku. Návrhy na vyřazení majetku byly řádně předloženy řediteli k odsouhlasení, zdůvodněny a podloženy.

Kontrolou závěrů provedené fyzické inventarizace, odstranění závad předešlé inventarizace a stanovenými opatřeními lze konstatovat velmi dobrou péči o svěřený movitý majetek.

***V oblasti inventarizace majetku nebylo zjištěno nehospodárné a nezákonné hospodaření s movitým majetkem.***

### **Pronájmy státních prostor**

Organizace pronajímá služební byt na ulici Dostojevského 12, Opava (ve škole samotné) zaměstnankyni školy. Nájemní smlouva ze dne 2. ledna 1997 byla uzavřena na dobu určitou, tj. do 31. prosince 2003. Dodatky (2 - 5) tvoří výpočet maximálního nájemného (poslední č. 5 ze dne 11. června 2000 s účinností od 1. července 2000).

***Nájemní smlouva obsahuje veškeré náležitosti. Je tvořena dle regulačních pravidel platných právních norem (cena za nájem je vynásobena koeficientem, schváleným radou města Opavy dne 18. dubna 2000).***

### **Fakturace za provedené práce**

Namátkově byly kontrolovány faktury za provedené práce ve sledovaném účetním období roku 2000 (nákup prostředků, nákup ventilu a oprava videa).

***Náležitosti fakturace splňují platné právní normy.***



## VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Povinná dokumentace školy vedená v souladu s § 38a zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních škol, středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů,
- výroční zpráva školy o činnosti školy za školní rok 2000/2001,
- Zpráva o hospodaření Speciální školy pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12, ze dne 4. května 2001,
- inspekční zpráva čj. K-14-06/9798-689,
- organizační směrnice a organizační řád Speciální školy pro tělesně postižené,
- hlavní úkoly školy,
- celoroční plán práce ve školním roce 2001/2002,
- zápisy z pedagogických rad a provozních porad,
- záznamy ředitele a zástupkyně ředitele z hospitací,
- vnitřní platový předpis,
- záznamy o školení pracovníků a o absolvovaných kurzech,
- traumatologický plán,
- vnitřní řád,
- řád školy,
- provozní řád, řád pohybového sálu, posilovny, chůzového bazénu, dílenský řád, řád cvičné kuchyně,
- školní řád,
- zřizovací listina čj. 26 761/95-61 ze dne 2. ledna 1996,
- rozhodnutí o zařazení do sítě škol, předškolních a školských zařízení čj. 17 321/2000-21 ze dne 21. dubna 2000 a účinností od 1. září 2000,
- výkazy V4b-01 a V4c-01,
- účty 518 40 za školení pedagogických pracovníků a 518 31 za nájemné odloučeného pracoviště v obci Chuchelná,
- faktury za provedené práce 19/2000, 33/2000, 54/2000,
- statistický výkaz P 1-04,
- hlavní účetní kniha,
- rozpočet školského úřadu,
- pracovní smlouvy, náplně práce a doklady o zaměstnání,
- platové výměry,
- písemná zdůvodnění k odměnám,
- účetní doklady.

## ZÁVĚR

### **Hodnocení průběhu vzdělávání**

Plánování vzdělávací práce vychází ze speciálně pedagogické, psychologické a lékařské diagnostiky žáků. Respektuje učební osnovy vzdělávacích programů daného typu školy i možnosti a schopnosti žáků. Pro žáky s těžším postižením a pro žáky s vývojovými poruchami učení jsou na základní i zvláštní škole zpracovány individuální vzdělávací plány. Výjimku tvoří pomocná škola, kde v době inspekce ještě nebyly individuální vzdělávací plány zpracovány.

Rezervy má škola v odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků. To se však negativně nepromítá do kvality výchovně vzdělávací práce školy. Materiální podmínky výuky a rehabilitace jsou nadprůměrné.

Metody a organizační formy práce využívané ve vyučovacích hodinách zohledňují postižení i individuální zvláštnosti dětí a umožňují dosažení optimálních výsledků. Ve vyučovacích hodinách byla využívána pozitivní motivace, přístup k žákům byl citlivý a hodnocení bylo spravedlivé a objektivní. Verbální i neverbální komunikace učitelů má vysokou úroveň. Personální, materiální a psychohygienické podmínky činnosti školní družiny jsou celkově hodnoceny jako velmi dobré.

***Celkově je úroveň vzdělávání ve sledovaných oblastech jsou hodnocena jako vynikající***

### **Hodnocení podmínek vzdělávání**

Škola má vytvořen ucelený systém plánování, zahrnující všechny oblasti činnosti školy. Kvalita plánování je hodnocena jako vynikající. Organizace školy je dobře promyšlená, účelná a funkční. Kvalita organizace je hodnocena jako vynikající. Příjemná atmosféra na pracovišti i snaha zaměstnanců o dosažení co nejlepších výsledků svědčí o vysoké úrovni práce v oblasti vedení a motivace pracovníků, proto i v této oblasti je činnost hodnocena jako vynikající. Systém, rozsah a účinnost kontrolní činnosti je rovněž hodnocen jako vynikající.

***Celkově jsou podmínky vzdělávání hodnoceny jako vynikající.***

### **Hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu**

Při hodnocení efektivnosti využívání prostředků přidělených ze státního rozpočtu se kontrola zaměřila na hodnocení čerpání mzdových prostředků, ONIV, účelových prostředků, na hodnocení výroční zprávy o hospodaření školy a na fakturace za provedené práce. Další součástí kontroly byl i pronájem státních prostor a inventarizace majetku.

***Celkově ve sledovaných oblastech nebylo zjištěno nehospodárné použití prostředků ze státního rozpočtu. Speciální školy pro tělesně postižené, Opava, Dostojevského 12 efektivně využívají státní prostředky vzhledem k účelu jejich poskytnutí.***

### **Doporučení**

Zpracovat individuální vzdělávací plány pro žáky pomocné školy.

## Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

| <b>Školní inspektoři:</b>    | <b>Titul, jméno a příjmení</b>         | <b>Podpis</b>          |
|------------------------------|--|------------------------|
| Vedoucí týmu                 | PhDr. Vladimír Vocolka                 | PhDr. Vladimír Vocolka |
| Členové týmu                 | Mgr. Lenka Vojtovičová                 | Mgr. Lenka Vojtovičová |
|                              | PaedDr. Zbyněk Knop                    | PaedDr. Zbyněk Knop    |
|                              | Mgr. Ivo Závodný                       | Mgr. Ivo Závodný       |
| <b>Další zaměstnanci ČŠI</b> | Ing. Dalibor Vašák<br>Blanka Benčíčová |                        |

V Bruntále dne 20.11.2001

## Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 6. prosinec 2001

Razítko

## Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Mgr. Zdeněk Gajdušek

Mgr. Zdeněk Gajdušek  
podpis

**Předmětem inspekce bylo zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.**

**Dle § 19 odst. 7 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.**

#### Hodnotící stupnice

| Stupeň           | Širší slovní hodnocení   |
|------------------|--|
| Vynikající       | Zcela mimořádný, příkladný   |
| Velmi dobrý      | Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň |
| Průměrný         | Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň   |
| Pouze vyhovující | Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa                                       |
| Nevyhovující     | Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.                       |

|                        |                                       |
|------------------------|---------------------------------------|
| Plní, je v souladu     | Dodržuje, čerpá účelně, efektivně     |
| Neplní, není v souladu | Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně |

#### Další adresáti inspekční zprávy

| Adresát  | Datum předání/odeslání inspekční zprávy | Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI |
|--|---|--|
| Krajský úřad Moravskoslezského kraje,<br>odbor školství, mládeže a sportu,<br>28. října 117,<br>702 18 Ostrava 2                                     | 2. ledna 2002                           | 141 379/01-005136                                |
| MŠMT ČR, odbor speciálního školství a institucionální výchovy,<br>PaedDr. Jiří Pilař, ředitel odboru,<br>Učňovská 100,<br>Praha 9 - Jarov,<br>190 00 | 2. ledna 2002                           | 141 379/01-005136                                |

#### Připomínky ředitele školy

| Datum | Čj. jednacího protokolu ČŠI | Text                     |
|-------|-----------------------------|--------------------------|
|       |                             | Připomínky nebyly podány |